

USMERNENIE PRE POSKYTOVATEĽOV SOCIÁLNEJ SLUŽBY K POSKYTOVANIU STRAVOVANIA A UTVÁRANIU PODMIENOK NA PRÍPRAVU STRAVY V ZARIADENÍ RODINNÉHO TYPU

v súvislosti so [zákonom č. 120/2004 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov](#) a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (vrátane zákona o sociálnych službách), účinným od 1.6.2024.

ZARIADENIE RODINNÉHO TYPU

V § 13 ods. 6 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách sa zavádza nové pomenovanie typu zariadenia - „**Zariadenie rodinného typu**“, za ktoré sa považuje pobytová sociálna služba uvedená v § 34 až 39¹ *ak sa sociálna služba v tomto zariadení poskytuje v bytovej budove najviac pre:*

- a) šesť prijímateľov sociálnej služby v jednej bytovej jednotke a
- b) dvanásť prijímateľov sociálnej služby vo viacerých bytových jednotkách so spoločným hlavným vstupom k týmto bytovým jednotkám z verejnej komunikácie.

POSKYTOVANIE STRAVOVANIA A UTVÁRANIE PODMIENOK NA PRÍPRAVU STRAVY V ZARIADENÍ RODINNÉHO TYPU

Zariadenia sociálnych služieb, ktoré poskytujú alebo zabezpečujú stravovanie sú v zmysle § 26 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia zariadením spoločného stravovania² a sú povinné plniť povinnosti ustanovené v § 26 ods. 2 a 3 tohto zákona. Tieto podmienky sa nevzťahujú na zariadenia sociálnych služieb, ktoré pre svojich prijímateľov výlučne utvárajú podmienky na prípravu stravy (t. j. ak stravu nevyrábajú, nepripravujú alebo nepodávajú).

Vzhľadom nato, že novo definované zariadenia rodinného typu sú nízkokapacitné, t.j. majú kapacitu do 12 miest a to najviac pre šesť prijímateľov sociálnej služby v jednej „bytovej

---

¹ Zariadenie podporovaného bývania, Zariadenie pre seniorov, Zariadenie opatrovateľskej služby, Rehabilitačné stredisko, Domov sociálnych služieb, Špecializované zariadenie

² § 26 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z. - Zariadenia spoločného stravovania sú **zariadenia, ktoré poskytujú stravovacie služby spojené s výrobou, prípravou alebo podávaním pokrmov alebo nápojov** na pracoviskách, v školských zariadeniach, školách, **zariadeniach sociálnych služieb**, zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, zdravotníckych zariadeniach, v prevádzkach verejného stravovania, v jedálňach so samoobsluhou a v podobných prevádzkach verejného stravovania, cukrárňach, stánkoch a v iných prevádzkach s ambulantným predajom potravín, pokrmov alebo nápojov a na zotavovacích podujatiach alebo iných hromadných podujatiach.

jednotke“ alebo dvanásť prijímateľov sociálnej služby vo viacerých „bytových jednotkách“ so spoločným hlavným vstupom k týmto bytovým jednotkám z verejnej komunikácie, a teda pri poskytovaní alebo zabezpečovaní stravovania, ide zväčša o malé množstvá stravy, v § 26 ods. 5 a 7 zákona č. 335/2007 Z. z. sa **pre zariadenie rodinného typu, ktoré poskytuje stravovanie ustanovili výnimky z povinností zariadenia spoločného stravovania, a to:**

- **nemajú povinnosť zabezpečiť pred výdajom stravy odber vzoriek pripravených hotových pokrmov, ich uchovanie a o odobratých vzorkách viesť dokumentáciu (výnimka z povinnosti podľa § 26 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z. z.);**
- **zamestnanci poskytovateľa a prijímatelia v zariadení rodinného typu poskytujúceho stravovanie môžu vstupovať do výrobných a skladovacích priestorov zariadenia stravovacej prevádzky v tomto zariadení (výnimka z povinnosti podľa § 26 ods. 4 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z.). To znamená, že aj prijímateľ sociálnej služby, ktorému sa poskytuje stravovanie sa v zariadení rodinného typu môže zúčastňovať prípravy alebo podávania pokrmov alebo nápojov a manipulovať s potravinami, avšak len za predpokladu, že má potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti (lekárske potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti vystavuje všeobecný lekár prijímateľa sociálnej služby na jeho žiadosť).**

Zariadenia podmienené odkázanosťou podľa § 35 až 40 (zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie) sú povinné v rámci poskytovania sociálnej služby poskytovať (resp. zabezpečovať) stravovanie.

V § 17 ods. 6 zákona o sociálnych službách sa umožnilo, že poskytovateľ sociálnej služby v týchto zariadeniach, ktorý poskytuje sociálnu službu **v nízkokapacitnom zariadení rodinného typu, môže povinnosť poskytovať stravovanie nahradiť utváraním podmienok na prípravu stravy priamo prijímateľmi sociálnej služby, ak**

- **má na to vytvorené podmienky** (priestorové, materiálne, personálne, hygienické, finančné) a
- **funkčné dôsledky zdravotného stavu prijímateľov sociálnej služby to umožňujú .**

Utváranie podmienok na prípravu stravy podľa § 18 ods. 2 zákona o sociálnych službách zahŕňa:

- a) **utvorenie podmienok na prípravu stravy v rozsahu zodpovedajúcom celodennému stravovaniu v zariadení s celoročnou alebo týždennou pobytovou sociálnou službou podľa § 17 ods. 3 až 5,**
- b) **dohľad poskytovateľa sociálnej služby pri**
  1. **úkonoch starostlivosti o domácnosť podľa prílohy č. 4 časti II. súvisiacich s prípravou stravy a**
  2. **dodržiavaním zásad hygieny a bezpečnosti potravín pri príprave stravy, zásad zdravej výživy s prihliadnutím na vek a zdravotný stav prijímateľov sociálnej služby.**

Aj na takýto spôsob stravovania sa teda vzťahuje, že strava musí byť pripravovaná a zabezpečovaná v súlade so zásadami hygieny a bezpečnosti potravín pri príprave stravy, so zásadami zdravej výživy a s prihliadnutím na vek a zdravotný stav prijímateľov. Zároveň bezpečnosť poskytovanej sociálnej služby v zariadeniach rodinného typu, aj pokiaľ ide o požiadavku plnenia hygienických podmienok zodpovedajúcich druhu sociálnej služby, forme sociálnej služby a počtu prijímateľov sociálnej služby bude naďalej zabezpečovaná v rámci registrácie konkrétnej sociálnej služby na konkrétnom mieste jej poskytovania zo strany príslušného vyššieho územného celku. To znamená, že aj voľba takéhoto spôsobu poskytovania stravovania musí vychádzať z obsahu žiadosti o zápis sociálnej služby do registra sociálnych služieb (§ 64 ods. 3 písm. g) zákona o sociálnych službách). Údaje o hygienických podmienkach sa na tieto účely preukazujú kópiou právoplatného rozhodnutia alebo záväzného stanoviska príslušného orgánu verejného zdravotníctva o uvedení priestorov do prevádzky alebo o zmene v ich prevádzkovaní.

V prípade, ak poskytovateľ sociálnej služby v zariadení rodinného typu **pre všetkých svojich prijímateľov utvára podmienky na prípravu stravy, nepovažuje sa za zariadenie spoločného stravovania podľa § 26 zákona č. 355/2007 Z. z.**

Ak však funkčné dôsledky zdravotného stavu prijímateľov sociálnej služby v zariadení rodinného typu neumožňujú poskytovať stravovanie utváraním podmienok na prípravu stravy (pripravovať si stravu zo strany každého prijímateľa), a teda je potrebné **čo i len jednému prijímateľovi sociálnej služby stravovanie poskytovať**, toto zariadenie sa považuje za zariadenie spoločného stravovania podľa § 26 zákona č. 355/2007 Z. z. a je povinné plniť povinnosti podľa tohto zákona. V takom prípade prijímatelia, ktorých funkčné dôsledky to umožňujú, sa môžu naďalej zúčastňovať prípravy alebo podávania pokrmov alebo nápojov a súvisiacej manipulácie s potravinami, **ale len ak majú potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti**.

Usmernenie vypracoval:

Odbor sociálnych služieb, MPSVR SR, jún 2024